

FØLG FLYVNINGEN AF HVEDEGALMYG

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landmænd, som dyrker meget hvede, kan selv sætte feromonfælder op og følge forekomsten af hvedegalmyg. Sheriff, Kalmar og KWS Cleveland er resistente. Husk også fælder i vårhvede.

Flyvningen af hvedegalmyg følges igen i år via feromonfælder i ca. 65 vinterhvedemarker i planteavlskonkulenternes registreringsnet. Se fotos nedenfor.

Det er dog en god ide, at landmænd med meget hvede selv sætter fælder op.

Sæt også fælder op i vårhvede, hvor der oftere er sammenfald mellem flyvning og et modtageligt udviklingsstrin end i vinterhvede.

Sæt fælderne op i god tid og senest, når fanebladet bliver synligt.

Fangsterne kan fra omkring vækststadium 37 (fanebladet synligt) følges på siden [varsling/registreringsnet](#) fra medio maj. Fælderne aflæses to gange ugentligt.

Feromonfælder kan købes via nettet hos [Forsøgsværktøj.dk](#) (telefon: 2938 9432). Prisen er 200 kr. ekskl. moms pr. fælde inkl. 2 limplader og feromonkapsel. Der skal sættes 2 fælder op pr. mark, så omkostningen bliver i alt 400 kr. ekskl. moms pr. mark. Købes der ophæng, koster det 75 kr. ekskl. moms. Der ydes rabat ved bestilling af mange fælder. Der opsættes et fældesæt pr. ca. 10-15 ha.

TILLOKKER HANLIGE HVEDEGALMYG

I fælderne sidder et duftstof fra den hunlige orange-gule hvedegalmyg, som tillokker de orange-gule hanlige hvedegalmyg. Disse klister til fælden og kan optælles. Fælderne er specifikke og fanger ikke de gule hvedegalmyg, som optræder mindre udbredt end de orange-gule hvedegalmyg i Danmark.

Fælderne i registreringsnettet er hovedsageligt placeret i hvedemarker med forfrugt hvede, fordi hyppig hvededyrkning fremmer opformeringen. Nogle fælder er dog også placeret i marker uden forfrugt hvede, fordi der også her kan forekomme mere udbredte angreb.

Hvedegalmyggene overvintrer i hvedemarker, og ofte findes der derfor flest hvedegalmyg i områder og marker med mange års hvededyrkning. Overligger forekommer, det vil sige, hvis der ikke er gunstige klimatiske betingelser for klækning bl.a. fugtig jord, så ligger hvedegalmyggene over til næste år - eller næste år igen. Det angives, at galmyggene kan overligge i op til 12 år, men de fleste klækker inden for fire år.

Af de pt. dyrkede sorter er kun Sheriff, Kalmar og KWS Cleveland resistente mod den orange-gule hvedegalmyg, og bekæmpelse er ikke aktuel i disse sorter.

BEKÆMPELSE KUN AKTUEL FRA LIGE FØR BEGYNDENDE SKRIDNING TIL BEGYNDENDE BLOMSTRING

Larvernes sugning resulterer i skrumpne kerner. Bekæmpelse skal rettes mod de voksne hvedegalmyg, og før larverne søger ind til kerneanlæggene. Hvedegalmyggene kan kun gøre skade fra omkring svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring (43-61). Dette skyldes, at der løbende i planten dannes nogle organiske syrer, som får larverne til at holde op med at suge på kernerne, hvorefter de dør af sult. De resistente sorter indeholder fra starten disse syrer.

Eventuel bekæmpelse skal udføres i tidsrummet fra omkring svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring (vækststadium 43-61) for at have effekt, det vil sige inden for 8-10 dage. Vær opmærksom på, at småaksene er *afblomstrede*, når støvknapperne hænger ud. Bekæmpelse er således ikke længere aktuel, når der begynder at hænge støvknapper ud på de første aks. Vær opmærksom på, at sideskuddene er lidt senere i udviklingen og derfor er modtagelige, selv om hovedskuddene er begyndt at blomstre. Udbyttetabene er størst ved angreb på hovedskuddene. Bekæmpelse er kun aktuel, hvis galmyggene flyver i dette korte tidsrum. Med andre ord skal der være et sammenfald mellem et følsomt udviklingsstrin og flyvning af hvedegalmyg.

Hvis der er kraftig flyvning i st. 43 (svulmning af fanebladets bladskede), og sprøjtning først iværksættes i st. 59-61 (gennemskridning til begyndende blomstring), er det meste af skaden sket. Ved meget kraftig flyvning tidligt kan det også undtagelsesvis være behov for 2 behandlinger med 8 dages mellemrum. I tyske forsøg med tidlige og kraftige angreb med merudbytter på omkring 30 hkg/ha ved bekæmpelse i st. 41-42, var merudbyttet kun omkring det halve, hvis der først blev sprøjtet i st. 59 (gennemskridning).

I tabel 1 ses angreb i ubehandlede områder af registreringsnettet i 2017 på aks fra hovedskud hhv. sideskud. Tilsvarende forskelle er fundet i tidligere år.

Tabel 1. Angreb af hvedegalmyg på aks fra hovedskud hhv. sideskud i ubehandlede områder af

22 hvedemarker i registreringsnettet i 2017. Variation i angrebene er angivet i parentes

Procent angrebne kerner	
Hovedskud	Sideskud
2 (0-14)	21 (0-100)

FUGTIG JORD OG "GRILL-VEJR" FREMMER

Galmyggene har de bedste betingelser for at komme op ad jorden, hvis jorden er fugtig op til skridningen. De har de bedste betingelser for æglægning i hveden, hvis det er vindstille og lunt vejr ("grill-vejr") omkring skridning. Aktiviteten er størst om aftenen, hvor lysstyrken falder.

BEKÆMPELSESTÆRSKEL

Fra England angives en bekæmpelsestærskel på 120 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag, såfremt hveden samtidig er i vækststadium 43-61 (svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring). Ved fangst af over 30 hvedegalmyg pr. dag er der også en risiko, men det er usikkert, om bekæmpelse er rentabel.

Af tabel 2 fremgår, at kun 2 pyrethroider er godkendt til bekæmpelse af hvedegalmyg. Mavrik 2F er afmeldt, og evt. restlager må lovligt anvendes indtil 20-08-2018, hvorefter der er opbevarings- og anvendelsesforbud.

Tabel 2. Oversigt over godkendte midler mod hvedegalmyg.

Middel	Normaldosis, l/kg/ha	Anbefalet dosis, l/kg/ha	Bemærkninger
Karate 2,5 WG	0,3	0,15-0,2	Maks. 3 behandlinger pr. sæson
Mavrik 2F/Mavrik Vita	0,15-0,2	0,1-0,15	Maks. 2 behandlinger pr. sæson og mindst 10-14 dage mellem behandlinger. I vinterhvede kan behandles yderligere 1 gang efterår.

VÅRHVEDE OGSÅ MODTAGELIG

Vær også opmærksom på evt. angreb i vårhvede, som blomstrer senere, og hvor der derfor oftere er sammenfald mellem flyvning og et modtageligt udviklingstrin end i vinterhvede.

Billede 1. Hun af orange-gul hvedegalmyg i hvedeaks. Hunnen er ved at gøre klar til at lægge æg med bagkroppen. Foto: Finn Olsen, Sønderjysk Landboforening.

Billede 2. Larver af orange-gule hvedegalmyg på hvedekerner. I den ene kerne kan der skimtes en larve under avnen. Larverne kan findes i aksene omkring de tre første uger af juli.
Foto: Finn Olsen, Sønderjysk Landboforening.

Billede 3. Sunde kerner - henholdsvis kerner, der har været angrebet af orange-gule hvedegalmyg (øverst til venstre).

Billede 4. Limplade fra feromonfælde med orangegule hvedegalmyg. Fælderne tiltrækker kun orangegule hvedegalmyg, men andre insekter kan tilfældigvis komme til at klistre på fælden.

Billede 5. Feromonfælde til at følge forekomsten af orange-gule hvedegalmyg.

Billede 6. De første småaks er afblomstrede og er ikke længere modtagelige. Dette ses let ved at støvknapperne hænger ud. Blomstringen i akset begynder i midten af akset.

Kontakt din lokale rådgivningsvirksomhed, hvis du vil vide mere om dette emne.